

Br.

Podgorica, 30. novembar 2023. godine

Izvještaj o učešću ministra vanjskih poslova Crne Gore dr Filipa Ivanovića na sastanku ministara vanjskih poslova zemalja članica Centralnoevropske inicijative (CEI), Kišinjev, 23. novembar 2023. godine.

*Redovni sastanak ministara vanjskih poslova Centralnoevropske inicijative održan je, u okviru moldavskog predsjedavanja Centralnoevropskoj inicijativi, u Kišinjevu, 22. novembra 2023. godine. **Na sastanku je učestvovao ministar vanjskih poslova Crne Gore dr Filip Ivanović,** a u delegaciji su bili v.d. generalnog direktora za multilateralne poslove i nacionalni koordinator za CEI Radovan Bogojević i načelnica Odsjeka za regionalne organizacije u GDM Borka Marinović. Ministarskom sastanku je prethodio sastanak nacionalnih koordinatora CEI na kojem je usaglašena Zajednička izjava zemalja članica i dogovorene dalje aktivnosti na planu jačanja ove regionalne inicijative.*

Na sastanku kojim su kopredsjedavali potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova Republike Moldavije Niku Popesku i generalni sekretar Centralnoevropske inicijative Roberto Antonione učestvovali su predstavnici svih zemalja članica CEI- zamjenici ministara vanjskih poslova Bosne i Hercegovine i Srbije- Josip Brkić i Miloš Todorović; pomoćnici ministara Albanije i Češke- Besart Kadia i Jan Marian, državni sekretari u ministarstvima vanjskih poslova Hrvatske, Mađarske, Sjeverne Makedonije, Rumunije, Slovenije - Andreja Metelko-Zgombić, Peter Sztaray, Filip Tosevski, Julian Fota i Marko Štucin; generalni sekretar ministarstava vanjskih poslova i međunarodne saradnje Italije Rikardo Guarilja, kao i akreditovani ambasadori Bugarske, Poljske i Ukrajine u Kišinjevu – Maja Dobрева, Tomaš Kobzdej, Pavol Ivan i Marko Ševčenko.

U svojstvu specijalnih gostiju predsjedavanja učestvovali su šefica Kancelarije EBRD-a u Moldaviji Katarina Bjorlin Hansen, regionalni direktor Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) za Jugoistočnu Evropu Hans Kluge, šef delegacije EU u Moldaviji Janis Mazeiks, zamjenik generalnog sekretara Organizacije za ekonomsku crnomorsku saradnju (BSEC) Dimitrios Rallis.

U svom uvodnom obraćanju, **potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova Moldavije N. Popesku** je istakao važnost zajedničkih napora među državama članicama CEI u rješavanju složenih izazova sa kojima se suočava region, a i čitav svijet. On je istakao da aktivnost Inicijative treba da bude usmerena na rezultate u pružanju kontinuirane podrške Ukrajini, kao i u suočavanju sa posljedicama rata. U takvim okolnostima, ukazao je na važnost napredovanja u procesu evropskih integracija, kao jedine opcije za očuvanje mira i stabilnosti u Evropi.

Generalni sekretar CEI R. Antonione je izrazio jedinstvenu podršku zemalja članica CEI Ukrajini usljed kontinuirane ruske agresije. On je istakao da je, s obzirom na obim i kompleksnost aktuelnih izazova, vrijeme za veliki iskorak kada je u pitanju proširenju EU, podsjećajući na važnu ulogu koju regionalna saradnja ima u ovom procesu. U tom kontekstu, pozvao je na više optimizma i kolektivne akcije među svim državama članicama, kao i na jači glas za zemlje Centralne i Istočne Evrope na globalnoj sceni.

Ministar vanjskih poslova dr Filip Ivanović je u svom obraćanju kazao da se CEI, kao najstarija regionalna inicijativa, tokom 34 godine svoje misije, pokazala kao politički forum koji umnogome doprinosi unapređenju našeg regiona, otvorenom i konstruktivnom dijalogu i opipljivim dostignućima na putu zemalja kandidata ka EU. Ukazao je na važnost da se, u aktuelnom, složenom geopolitičkom okruženju, kada je ugrožen međunarodni poredak, ujedine svi naponi ka jačanju stabilnosti, sigurnosti i saradnje. Izrazio je zadovoljstvo odlučnošću država članica CEI da se suprotstave prijetnjama koje proizilaze iz razorne agresije na Ukrajinu kao članicu Inicijative, te istakao da Crna Gora nepokolebljivo podržava njen suverenitet i teritorijalni integritet unutar međunarodno priznatih granica. Na tim linijama, ministar Ivanović je ponovio da će Crna Gora nastaviti da pruža podršku Ukrajini u borbi protiv ruske agresije, kao i u njenoj obnovi i pridruživanju Evropskoj uniji. Ukazao je na značaj podrške CEI članicama inicijative koje nijesu u Evropskoj uniji, naglasivši da evropska integracija ostaje glavni podsticaj za institucionalne, sigurnosne, ekonomske i socijalne reforme. Ministar je podsjetio na uspješno predsjedavanje Crne Gore ovoj Inicijativi u periodu 2020-2022. godina, posebno u dijelu jačanja saradnje CEI sa UN-om koje su predstavljale snažan podsticaj za implementaciju Agende UN 2030 za održivi razvoj.

Tokom diskusije na sastanku, svi učesnici su osudili agresorski rat Rusije protiv Ukrajine i pozvali na brzo i potpuno povlačenje svih njenih oružanih snaga i vojne opreme sa teritorije cijele Ukrajine. S tim u vezi, istakli su poštovanje nezavisnosti, suvereniteta i teritorijalnog integriteta Ukrajine unutar njenih međunarodno priznatih granica. Izražena je potreba da zemlje članice CEI podrže projekte rekonstrukcije u Ukrajini i da olakšaju ukrajinski izvoz žitarica. Takođe, saglasili su se oko potrebe koordinacije odgovora na regionalnom nivou u rješavanju izazova vezanih za posljedice rata.

Na sastanku je istaknut značajan doprinos procesa evropskih integracija miru, stabilnosti, bezbjednosti i prosperitetu u Evropi. Ponovljena je podrška procesu evropskih integracija zemljama CEI koje nisu članice EU. Na tim linijama, učesnici sastanka su pozdravili nedavne pozitivne izveštaje Evropske komisije u pogledu napretka zemalja kandidata u sprovođenju neophodnih reformi. Ponovo potvrđujući svoju posvećenost evropskim vrijednostima i standardima, visoki zvaničnici su iskazali podršku ispunjavanju preostalih obaveza na putu ka EU.

Kada su u pitanju aktivnosti u okviru CEI, na sastanku je ocijenjeno da je CEI potvrdila ulogu efikasne platforme za omogućavanje transfera znanja o pitanjima evropskih integracija između EU i zemalja koje nisu članice CEI. Sa tim u vezi, visoki zvaničnici su ukazali na spremnost za unaprijeđenje uloge ove i inicijative u postizanju dva prioriteta, a to su unaprijeđenje evropskih

integracija i održivi razvoj CEI regiona. U tom kontekstu, pozvali su na dalje jačanje saradnje sa međunarodnim i regionalnim partnerima u oblastima od strateškog interesa, kao što su povezanost, ekonomska integracija, zelena energija i naučna saradnja.

Na sastanku su odobreni Pravilnik i Smjernice CEI za 2024. godinu. Takođe, izvršena je zvanična primopredaja predsjedavanja Republici Albaniji koje će predsjedavati u periodu od 1. januara do 31. decembra 2024. godine.

Svi učesnici sastanka su poručili da CEI ostaje privržena misiji ostvarivanja dva ključna prioriteta: podršci evropskim integracijama i afirmaciji održivog razvoja CEI regiona. Još jednom je potvrđena važnost zajedništva i koordiniranog pristupa saradnje sa međunarodnom zajednicom, uz opredjeljenost za jaku, stabilnu i ujedinjenu Evropu, utemeljenu na zajedničkim vrijednostima i poštovanju međunarodnog prava.

Na ministarskom sastanku usvojena je Zajednička izjava kojom je potvrđena posvećenost evropskim vrijednostima i standardima EU, kao i evropskoj perspektivi za zemlje Zapadnog Balkana. Takođe, poslata je poruka ujedinjenog CEI regiona po pitanju pružanja podrške Ukrajini u odbrani teritorijalnog integriteta i suvereniteta i borbi protiv ruske agresije.

Ministar vanjskih poslova Ivanović je, na marginama sastanka u Kišinjevu, imao bilateralne susrete sa potpredsjednikom Vlade i ministrom vanjskih poslova Moldavije Nikuom Popeskuom, zamjenikom ministra vanjskih poslova Bosne i Hercegovine Josipom Brkićem i pomoćnikom ministra vanjskih poslova Češke Jan Marianom. Takođe, tokom radne večere razgovarao je i sa potpredsjednikom Vlade i ministrom ekonomskog razvoja i digitalizacije Republike Moldavije Dumitruom Alaibom i generalnim sekretarom Centralnoevropske inicijative Robertom Antonioneom.